

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
Klimatenheten
103 33 Stockholm

Remiss av delbetänkande från Miljömålsberedningen med förslag om en klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige

Statistiska centralbyråns (SCB:s) yttrande begränsas till synpunkter som rör myndighetens verksamhet som statistikproducent. SCB producerar bland annat underlag till Sveriges klimat- och luftinventering inom ramen för SMED (Svenska MiljöEmissionsData) på uppdrag av Naturvårdsverket. SCB tar även fram statistik över utsläpp av växthusgaser och utsläppsintensiteter samt miljöekonomiska styrmedel för olika branscher inom Miljöräkenskaperna.

1 Sammanfattning

SCB pekar på att uppföljningsmått som gäller transporter och bioekonomi bör utnyttja statistik och kompetens som finns inom SCB:s miljöräkenskaper. SCB lyfter fram behovet av att en myndighet får det övergripande ansvaret för nationell statistik över utsläpp från arbetsmaskiner. SCB håller även med om att beräkningarna för de konsumtionsbaserade utsläppen kan utvecklas mer.

2 Särskilda synpunkter

2.1 Överväganden om sektorsmål för transportsektorn (5.4)

Miljömålsberedningen nämner på sidan 142 ett antal olika möjliga uppföljningsmått för utsläpp från transporter. SCB vill i sammanhanget peka på möjligheter att utnyttja statistik från miljöräkenskaperna för utsläpp från vägtransporter nedbrutet på fordonsslag, bränsle, bransch och kommun. Statistiken håller mycket god kvalitet tack vare detaljerade uppgifter från bilbesiktningen. Det är värdefullt att följa utvecklingen i transportarbete och övergången till fossilfria drivmedel per bransch då förutsättningar och vilka styrmedel som är lämpliga skiljer sig åt mellan olika branscher och mellan företag respektive hushåll. SCB kommer att publicera en artikel i ämnet senare under 2016.

2.2 Bioekonomi (6.4)

På sidan 183 talas om en strategi för en utvecklad bioekonomi som kan stödja klimatstrategin. SCB har under sommaren 2016 arbetat med ett regeringsuppdrag för att göra en bedömning av den svenska bioekonomins storlek. Uppdraget är ett första försök att definiera bioekonomin utefter standarden för svensk näringsgrensindelning (SNI2007) och förhoppningen är att SCB ska få utökat förtroende att förbättra metoder och producera mer statistik under 2017. I Miljömålsberedningens delbetänkande avsnitt 6.4 diskuteras en strategi för bioekonomin, men texten rör nästan uteslutande skogsbruk och resulterande trä-, papper- och energiprodukter. Det kan förtydligas att även produktion av livsmedel, biobaserade textilier samt t. ex. hanteringen av bioavfall troligtvis bör vara en del av definitionen av bioekonomin.

Vidare lämnar beredningen förslag att Tillväxtverket i samråd med Naturvårdsverket och Energimyndigheten ska utveckla uppföljningsmätt om svensk bioekonomi. I designen av ett sådant uppföljningsmätt är definitionen och avgränsningen av bioekonomin helt central för möjligheten att kvantifiera ett sådant tvärsnitt av näringslivet som bioekonomin är. Måttet eller måtten kan dels omfatta fysiska kvantiteter t. ex. bioenergin del av den totala energiförsörjningen, dels ekonomiska mått som bioekonomins del av det totala förädlingsvärdet eller sysselsättningen uppdelat på relevanta branscher. SCB har erfarenhet av att utveckla mått av detta slag och deltar gärna i samråd i ett potentiellt uppdrag att utveckla dessa mått då det även ligger nära SCB:s nuvarande uppdrag om att kvantifiera svensk bioekonomi.

2.3 Arbetsmaskiner (7.5)

Som miljömålsberedningen konstaterar på sidan 275 är utsläpp från arbetsmaskiner en betydande utsläppskälla. Statistiken över dessa utsläpp bygger på en modell som hanteras av IVL Svenska miljöinstitutet och SCB inom ramen för SMED, nedan benämnd arbetsmaskinsmodellen.

2.3.1 Samordningsansvar för hållbara arbetsmaskiner, s. 36, 273

Miljömålsberedningen föreslår att en myndighet bör tilldelas samordningsansvaret för miljö- och klimatpåverkan från arbetsmaskiner. SCB vill särskilt lyfta fram behovet av att en myndighet får det övergripande ansvaret för nationell statistik över utsläpp från arbetsmaskiner, något som miljömålsberedningen även nämner som en möjlighet. I dagsläget är detta ansvar oklart och delas av Naturvårdsverket, Trafikverket och Energimyndigheten. Den oklara ansvarsfördelningen försvårar utveckling av statistiken över utsläpp från arbetsmaskiner, som tas fram inom SMED på uppdrag av dessa myndigheter.

SCB håller med om att statistiken för arbetsmaskiner i dag är behäftad med stora osäkerheter. Att införa registerplikt för dessa maskiner är bra, men det behövs även mer kunskap om årlig drifttid, bränsleförbrukning

och belastningsfaktor för de olika arbetsmaskinerna för att öka tillförlitligheten i utsläppsberäkningarna.

2.3.2 Utsläpp av växthusgaser från sektorn, s. 275 f

Miljömålsberedningen föreslår på sid 276 att utvecklingen inom sektorn kan kopplas till sådant som brukad areal inom jordbruket eller uttag av timmer inom skogsbruket för respektive grupp av arbetsmaskiner. SCB anser att detta är en osäker metod. I första hand bör de skattningar som ges i arbetsmaskinsmodellen användas, då den trots nuvarande osäkerheter ändå ger ett säkrare resultat. Modellen innehåller även funktioner för prognoser.

SCB delar miljömålsberedningens bedömning (sid 49, 276) att statistiken över utsläpp från olika slags arbetsmaskiner behöver förbättras. Miljömålsberedningen lyfter fram skottrar, gräsklippare och småbåtsmotorer som dåligt kartlagda maskiner. SCB anser att statistiken behöver förbättras för samtliga maskintyper och inte bara för de som lyfts fram i delbetänkandet.

2.3.3 Uppfylla takdirektivets utsläppsåtagande, s. 599 f.

Att kartlägga utsläpp från små arbetsmaskiner som t. ex. båtmotorer, skottrar etc. ger inga nämnbara kostnader för den offentliga sektorn, enligt beredningen. SCB vill påpeka att kartläggning av förbränning för små arbetsmaskiner idag är bristfällig som utredningen också konstaterar. Det är dock inte helt givet att en sådan kartläggning inte skulle vara "nämnvärt kostsam". Det finns idag ingen utredning på vad en säkerställd kvalitet av utsläppsberäkningar för små arbetsmaskiner skulle kosta.

2.4 Förbättrad uppföljning av utsläpp kopplade till import och export (10.1)

SCB håller med om att beräkningarna för de konsumtionsbaserade utsläppen i dag är behäftade med metodologiska svårigheter och osäkerheter och att det är viktigt att statistiken och kunskapen på området fortsätter att utvecklas (nämns på sidan 372). Områden som är speciellt viktiga att vidareutveckla är beräkningarna och analyserna av utsläppen i andra länder. Vidare kan hot-spot-analyser vara ett intressant verktyg för att tydliggöra viktiga drivkrafter och trender.

Beslut i detta ärende har avgjorts av generaldirektör Stefan Lundgren i närvaro av biträdande generaldirektör Helen Stoye, chefsjurist Eva Nilsson, avdelningschef Marie Haldorson samt utredare Jonas Allerup, föredragande.

STATISTISKA CENTRALBYRÅN

Stefan Lundgren

Jonas Allerup

